

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai, tudományos tartalmu lap és a „Jogász-egylet” közlönye.

Szerkesztői szállítás:

Szentmiklós-utca, **Teleki-könyvtár-épület**, hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek és reklamációk küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr.; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neu-Markt 11. sz.).

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre 4 „
Negyedévre 2 „

Irányszemlék.

II.

Mi nem akarunk senkit légbe röptetni, de örködnünk kell, hogy mások minket ne röptsenek légbe. Kecske-méthy Héti-krónikája.

Sok biztos remény, felséges kép mosolyog felénk az alkotmányos élet láthatárán, és hinni kezdjük, hogy hazánk állapota virágzásnak indult.

Valóban mi erőteljes közéletnek örvendünk. Azonban mindezek mellett el ne feledjük, hogy a magaslathoz csak azon fokáig jutottunk, hová a gonosz szellemeknek hosszú karjai még felérnek és honnan minket aláülesztenek, ha emelkedés közben nem sietünk határozott eszközökhöz nyulni és erőnket nem egyesítjük, nem csak kül, hanem belső ellenfeleinket is legyőzni, mert megnyugtatóni őket aligha lehet, miként erről tanusodik más sok oldalú kísérletünk.

Nem oly nehéz minden ilyeszerű jóakaróinkat felismerni. Türelem és kellő figyelem mellett, valamennyit szépen fölhaláljuk, és ha csak láttuk is őket, polgári kötelességet teljesítettünk, mert olyan szabad államban, mint a miénk, hol a rendőrség mellőzve van, minden honfi a rendnek öre kell, hogy legyen.

Miként több más államban, úgy nálunk is vannak társulatok, melyek tagjai közé felveszik mindazokat, kik honfiasan gondolkoznak, csak színelik magukat.

Vannak összeköttetéseink, melyeknek egybe-tartó kapcsolatát látható és láthatatlan vezérek orrasztják össze. Ide csatlakoznak azok, kik önzők, kikben több a buzgalom, mint a lélek nemessége, kik sokat nyerhetnek, de mit se veszíthetnek. Az ily társulatok, ügyes játékosokból állanak, kik a dolgok és események irányát forgatni, azokból előnyt szerezni igen is jól értik.

De vannak az ilyen egyesületekben olyanok is, kik becsületesek, azonban élehetetlenek, henyéek, lézengők, szegények vagy tudatlanok, mindezek a rosszat nem is gyanítva, mások veszedelmes terveinek jól felhasznált eszközévé lesznek.

Hogy pedig az ily társulatok hazánkra nézve, nem a legüdvösebb dolgokban fáradoznak bizonyos, de meggyőző minket arról, a sejtett műhelyekből itt ott kisugárzó tevékenység irányára.

Maga a tisztelt olvasó, aligha nem észlelte sokszor, hogy néha a hazának több szegletében egyszerre bizonyos zaj, nem indokolt panasz támad, mindezek ama setét műhelyek fuvó eszközével élesztetnek.

Roppant tevékenységük, ráncos modoruk, borzasztó zajongásuk és kihívó magatartásuknál fogva, mintegy összeseregleni látjuk ellenfeleinket, kiknek sikerül sok jeles, de szelíd kedélyű embereinket a közügyek mellől visszatartani, mert ez nekik érdekükben áll.

Az olyan bírák, vagy államhivatalnokok, kik nem sietnek velük kezét fogni, általuk titkon üldözésnek vannak kitéve, ellenben minden oly tisztviselő, a ki letett esküjét megszegi, az állami rend ellen szövetkezik és ezért sok elnézés után a szolgálatból elbocsátatik, a honfias érzelmek áldozatának kürtöltetik még a külföldön is.

A ki a törvényt szigorúan megtartja és tiszteli, náluk mint rossz polgár bevádoltatik.

Ha a kormány szilárd és tevékeny, zsarnoknak nevezik, gátolják és késleltetik annak minden intézkedéseit, azután pedig, naponként megújítják a panaszt, hogy a kormány nem halad előre. Tetszelgő szent képpel említik nyíltan az alkotmányt, de mikor alkalom nyílik, titkon piszkolják ugyanazt.

Tömegesen fellépnek olykor és néha, mint hanyat fekvő meztelen koldus a vásárra, kiabálnak szánalomért, holott semmi bajok sincsen, midőn pedig mindezek után az elégedetlenség számos kebelt fölzávar, lehangosabban ők vádolják ama rendetlenséget, melynek előidézői voltak.

Ennyi álakoskodás, ily sok veszedelem közt, valóban csoda, ha jobbaink elég türelemmel bírnak a folytonos küzdelemre, csoda, hogy lépten nyomon el nem tévesztik a vezérfonalat.

A mi rendszerünkben, az egyéni büszkeség, azon ohajtásban rejlik, hogy a hírnevet valóban megérdemeltük, és hazánkban minden egyén és nemzet jóllétét biztosítva lássa és azért mi éjet napot összetéve, szeretnők meghonosítani közöttünk az erkölcsöt, az önzés helyett; —

a bűnnek megvetését, a szerencsétlenség kigunyolása helyett; —

a büszkeséget, a hiuság helyett; —

a lélek nemességét, a kérdések helyett; —

az érdemet, a faragott képek helyett, —

a boldogság ingerét, a tehetetlen elégedetlenség helyett, —

a valót, az árnyék helyett, —

szóval mi, a természet rendje szerint, az embernek hivatását betölteni akarjuk.

Mindezen elvitázhatatlan, nemes irányzatunkkal szemben, ellenfeleink a legsötétebb hálátlan-ságot tanusítják.

Ezek a mi rendszerünkkel szemben, szigorúak az ártatlanság, de engedékenyek a bűn és vétek irányában, —

rendesen földerítői a nyilvános társulatoknak, de védelmezői a veszélyben forgó bujtogatásnak és eltitkolják a rejtett helyen fondorkodó egyleteket, —

mindig készek merész rendszabályokhoz nyulni, de gyanu alá helyezik az oly intézkedést, mely jó eredményre vezet, —

takarékosok az igazmondásban, hogy büntetlenül mindent elferdithessenek, —

cseppenként ajándékozzák a hasznos és jó dolgot, de folyamatban árasztják el a rosszat, —

tele vannak lelkesedéssel, mit sem jelentő határozatok iránt, és több, mint közönyösök azokkal szemben, kik a haza és nép érdekét védik,

ezeket nem Magyarhon mult, jelen és jövője ébreszti, hanem azon fénysugár, melynek gyupontja egybeült van.

Ha kételkedik valaki, hogy vannak hazánkban ilyen fajta polgárok, tegyen csak kísérletet.

Követeljen csak nyájas képű és az egyenlőség szent nevével fennen kérkedő barátainktól valaki eskü és szépszavak helyett hasznos tetteket, ezek ha tenni kell — beszélnek.

Ha pedig tanácskozni kell, rögtön tettelesen akarnak fellépni.

Midőn békés az idő, ellene szegülnek minden célszerű javításnak, ha pedig viharok közelednek, mind csak javítani akarnak, hogy mindent romba döntsenek.

Ha zavargókat akarnánk megzabolázni, a kegyelemre kivatkoznak, és ha lelkes honfiakat igazságtalan üldözéssel szemben védeni akarunk, a szeplőtelenesség és állandóságra hivatkoznak és minket neveznek el zavargóknak.

Midőn a béke szükséges, ők a harcot akarják és mikor kikerülhetetlen a háború, a béke malasztjairól tartanak dicsbeszédet.

Elfelejtik az orosz, porosz, török és bármely fenyegető nemzetet, csak hogy üldözzék és elnyomják a tiszta keblű honpolgárt.

Siet a nép, egy kivivott elv a szabadság győzelme után az egeknek hálát adni, ők ekkor siránkoznak leginkább bármily csekély méltatlanságért.

Mindezek, tisztelt olvasó, közöttünk olykor előfordulnak, de hogy mi lehet a biztos ellenőrszer, azt elmondani egy más alkalomra tartjuk fel.

És mindezek után, ha kérdik tőlünk, hogy mi a jelszó! jobb vagy baloldal?

Félreértés kikerülése végett kinyilatkoztatjuk, hogy pártszempontból nem irtunk egy betűt sem, mert mióta a jobboldal — nézetünk szerint elég tévesen — több nemes szándéku tehetséges baloldali egyént, némely félkegyelmű jobboldalival szemben mellőzött és mióta, néhány baloldali hazánkfi, az igaztalan gyanúsítás, olykor még a rágalom fegyvereit is használja, végre mióta szinte mintegy erkölcsi kényszerítés foly jobb vagy baloldalinak lenni, leginkább a szabad önállóságra vágyunk.

Tisztelünk minden nemeslelkű bal- és jobboldali honfiat, de előttünk szent a törvény, a közös jóllét, polgártársaink igazságos érdeke és becsülete, legszentebb pedig a haza, melyet forrón szeretni életünknek feltétele.

Hangásalji.

A nyilvános szóbeliségre alapított perrendtartási javaslatból:

Második Könyv.

Elsőfoku eljárás. Első czim. Általános határozatok. Az eljárás alapelvei.

IV.

Szóbeliség:

9. §. A rendes eljárás szóbeli. Mennyiben van helye periratoknak a szóbeli tárgyalás előkészítése céljából: a törvény határozza meg.

10. §. A felek illetőleg képviselőik szabadon tartott beszédben terjesztik elő védelmüket. Írásból csak azt olvashatják, a minek olvasását a törvény rendeli vagy megengedi.

11. §. A szóbeli tárgyalás oly személyekkel, a kiknek nyelvét a bíróság nem érti: meghitelt tolmács közbejöttével történik.

12. §. A tárgyalás siketekkel, némákkal és siket-némákkal, saját előadásmódjukban jártas tolmács, — ha pedig írni vagy olvasni tudnak: írás közvetítése mellett történik.

13. §. Az ítélet alapjául kizárólag a szóbeli tárgyalás szolgál.

V.

Közvetlenség:

14. §. A bíróságnak tisztában áll, közvetlenül intézni kérdést azokhoz, a kiknek nyilatkozatai az ügy felvilágosítására és eldöntésére szükségesek.

A felek megkérdezését a bíróság a tárgyalás berekesztése után is elrendelheti.

15. §. Ha valamelyik fél akar a kérdéses joggal élni: arra az elnöktől kell engedélyt kérni. Az iránt, hogy valamely kérdés megengedhető-e vagy nem: a bíróság határoz.

16. §. Ha a bíróság valamely jelen nem levő fél személyes megkérdezését szükségesnek látja; a felet az ülésből megidézetheti, vagy kihallgatását kiküldetés, illetőleg megkeresés útján eszközölheti.

17. §. Ha a fél helyben lakik, de a személyes megjelenésben betegség, 70 évet túlhaladott agykör vagy szolgálati viszonyok által van gátolva: a törvényszék egy bírói tagot küld ki a fél lakására.

Ha azonban a kiküldött úgy találja, hogy a személyes megjelenésnek semmi törvényes akadály nem áll útjában: erről a törvényszéknek jelentést tesz a végett, hogy a kihallgatás a bíróság előtt közvetlenül eszközöltesék.

18. §. Megkeresés esetében a megkereső bíróság a kérdő pontok közlése mellett a megkeresvényben adja elő azon körülményeket is, a melyek iránt a fél kihallgatandó.

19. §. Ha a fél az idézésre elfogadható ok nélkül meg nem jelent, vagy feleletet adni vonakodik: ez által a bizonyítási kötelezettséget önként magára vállalta ott is, a hol az törvény szerint az ellenfelet terhelte volna. Ha pedig a bizonyítás különben is őt terhelné: úgy tekintetik, mintha az ellenfél részére legkedvezőbben felelt volna.

VI.

Nyilvánosság:

20. §. A tárgyalás nyilvános. Kizárásnak csak gyermekekre és oly személyekre nézve van helye, a kik nem a hely méltóságának megfelelő módon jelennek meg.

21. §. A bíró elrendelheti a közönség kizárását akár kérelem folytán, akár hivatalból oly ügyekben, a melyek házastársak, fel- és lemenő ágbeli rokonok közt vannak folyamatban, vagy a melyek nyilvános tárgyalása közbotrányt vonna maga után.

22. §. A nyilvánosság kizárásának elrendelése vagy megtagadása iránt, a kir. ügyész meghallgatása után ülésben határoz a bíróság. E határozat ellen nincs helye külön perorvoslatnak.

23. §. Mindenik félnek jogában áll két-két meghívottat vinni magával tanúként a tárgyalásra akkor is, a midőn a nyilvánossággal kizárattott.

Periratok:

24. §. Peres cselekmények, melyeknek felvételét a törvény rendeli vagy megengedi: periratba vagy jegyzőkönyvbe foglaltnak.

25. §. Periratot a felek illetőleg képviselőik a bíróság kizárásával közvetlenül intéznek egymáshoz, azon czélból, hogy a szóbeli tárgyalást előkészítsék. Ehez képest csak a tényállásra kell szorítkozniok; a kivitelt s a jogi következtetés a szóbeli tárgyalásra tartatván fenn.

26. §. A periratokban a következők foglaltnak:

a) a tény és jogalap, a melyből a kérelem származik;

b) a netáni bizonyítékok, a melyeket a fél használni kíván;

c) a kérelem, s ha a perirat minősége kívánja: az ellenfélhez intézett felszólítás.

A jogkövetkezményekre, melyek a mulasztást érik, nem szükség hivatkozni.

27. §. Minden perirat, mely egy előbbire vonatkozik, magában foglalja a tények, a jogalap, a bizonyítékok és a kérelem iránti észrevételeket oly határozottan és világosan, hogy semmi kétség se maradjon fenn az iránt: mit ismer el és mit tesz vitássá a fél.

28. §. A periratok kellékeihez tartozik: az ügyfelek vezeté- és keresztnévének, polgári állásának és lakhelyének kitétele: továbbá, ha a felperes, mint törvényes képviselő vagy meghatalmazott más nevében lép fel vagy az alperes hasonló képviselőben részesül: e körülmény kitüntetése, ugyintén a képviselt személy vagy tömeg körülírása: a bíróságnak, mely előtt a per folyamatba tetetett, megnevezése és székhelye; végre a képviselő ügyvéd neve és lakása.

29. §. A fél vagy meghatalmazottja, — s oly esetben, midőn a fél ügyvédi képviselőben részesül; az ügyvéd minden periratot sajátkezűleg aláírni tartozik.

30. §. Jegyzőkönyv felvétele a periratok általános kellékei szerint a jegyző által a jegyzői irodában, vagy a kiküldött, illetőleg megkeresett bíró által, eljárása alkalmával történik.

A jegyzőkönyv az aláírás előtt mindig felolvasandó. Ha az, a kinek aláírása a jegyzőkönyvhez törvény szerint megkivántatik, nem tud vagy nem akar aláírni: ez azok megemlítése mellett a jegyzőkönyvben megjegyzendő.

M.-Vásárhelyt, febr. 12.

A meg nem jelenésért a kereseten elmarasztalt ellen a trts. 111. §. értelmében ítélet hozatván, ha az alperes által a határidő elmulasztásáért beadott igazolási kérés felett rendelt tárgyalásra egyik fél sem jelent meg: a hozandó végzés minő szerkezetben szövegezendő?

A trts. 308. §. rendeleténél fogva az igazolás kérdése az ügy érdemével együtt tárgyalandónak, s mindkettő egy közös ítéletben megoldandónak határozatván, azt kell tekintetbe venni: hogy a trt. 113. §-a itten mennyire nyer alkalmazást?

Nézetem szerint a hozandó végzésben az igazolási kérés megszüntetését kell kimondani a bírónak, a nélkül: hogy a makacsági ítélet feloldásába bocsátkozhassék; s miután az igazolás elvetésével, a mulasztás miatt hozott előbbi határozatnak kell hatályba lépni, nincs a bíróság jogosítva a már hozott makacsági ítélet megváltoztatásába beleegyezni.

De egyuttal köteles kimondani azt is: hogy a mulasztás miatt hozott előbbi közvetkező ítélet hatályba lép; s itt annak szövege ismétlendőnek marad: mert a határozatokban a trt. 249. §. szerint a felek jogai s kötelességei pontosan meghatározandók.

Nem támogatathatik e szerint azon vélemény, hogy ekkor az alap kereset is megszüntetendő lenne. H.

— Magyarország és Erdély népessége, hivatás és foglalkozás szerint.

A népszámlálás vezetésével megbízott statisztikai osztály VI-ik jelentéséből a következő főbb csoportokat adjuk:

I. Van az őstermelésnél (föld és erdőmivelés vadászat, halászat, bányászat) birtokos és haszonbérlet: Magyarországon 1,297,119; Erdélyben 382,485, összesen 1,679,604; tiszt és munkás: Magyarországon 2,302,891; Erdélyben 409,088; összesen 2,711,979.

Az őstermelésnél, birtokos, haszonbérlet, tiszt és munkás együtt Magyarországon 3,600,010, Erdélyben: 791,573; összesen 4,391,583.

II. Ipar és kézműnél (a közvetlenül nem termelőket is ide értve), önálló vállalkozó: Magyarországon 238,577; Erdélyben: 29,653; összesen 268,230. Munkás, Magyarországon 295,956; Erdélyben 34,083; összesen 330,039.

Van e csoportban együtt, Magyarországon: 534,533; Erdélyben: 63,736; összesen: 598,269.

III. Kereskedésnél (kereskedés, szállítás, pénz- és hitelintézetek). Önálló vállalkozó Magyarországon: 55,231; Erdélyben: 5,567; összesen 60,798. Tiszt és munkás, Magyarországon: 57,563; Erdélyben: 4,277; összesen: 61,840. Van e csoportban együtt, Magyarországon: 112,794; Erdélyben: 9,844; összesen 122,638.

IV. Értelmiségi keresetű (pap, hivatalnok, tanár, ügyvéd, orvos, művész, stb.) Magyarországon: 137,944; Erdélyben: 24,907; összesen 162,851.

V. Birtok után élő (ház és járadék tulajdonos) Magyarországon: 69,178; Erdélyben: 5,195; összesen 74,373.

VI. Személyes szolgálatot teljesítő (cseled, hivataloszló stb.) Magyarországon 949,575; Erdélyben: 156,335; összesen: 1,105,910.

VII. Bizonyos foglalkozás nélküli: 14 évesen felül, Magyarországon: 1,983,330; Erdélyben: 372,025; összesen: 2,355,355. 14 évesig, Magyarországon: 3,730,259; Erdélyben: 678,112; összesen: 4,408,371.

Van e csoportban együtt, Magyarországon: 5,713,589; Erdélyben: 1,050,137; összesen: 6,763,726.

Az összes népesség Magyarországon 11,117,623; Erdélyben: 2,101,707; összesen: 13,219,330.

— Országgyűlés. A képviselő ház 9-ki ülésén az igazságügyi költségvetés részletes tárgyalása folyt továbbbevégeztetvén ez alkalommal a központi igazgatás, s az országos törvénykezelésből: a semmitűszék, legfőbb ítélőszék, kir. táblák, kir. közvadász hivatal, országos vegyész mütér, kerületi vegyes bíróság, első bírósági váltó törvényszékek, kerületi bányabíróságok, sajtóbíróságok, pénzügyi feltörvényszék és törvényszékek, továbbá a megyei törvényszékek Erdélyben. 11-ikén a börtönügy volt napi renden. A kilencz szónok közül, kik e tárgy alkalmából beszéltek különösen kiűntek: Zlinszky Gy. és Máriássy B. Az első az özönvízelőtti kor, a második a ködös jövődőt képviselték. S míg az első paradoks kiakadásával nevetést keltett, addig a másik émelvűs humani s musa göresős ásitózt idézett elő. 13-ikán tovább folyt az igazságügyi költségvetés tárgyalása, komolyabb vitát csak a kodifikáló osztály részére előirányzott 50,000 f. okozván. A szónokok közül ezuttal Ghyezy K. tűnt ki,

TÁRCZA.

Az égés.

Fölolvasta 1870. decz. 21-én a jótékony nőegylet, által rendezett estélyen

Dr. Csiki József.

(Folytatás.)

Ezen üvegcsőben finomul eloszlott vaspor van. Közönséges állapotban a vas a száraz levegőn nem változik s a nedves levegőn is csak igen lassan egyesül a levegővel s változik át rozsdává. De ha ily finom állapotban hozom érintkezésbe — ezen cső végét letöröm s a vasport kirázom — azonnal izzásba jön, meggyulad. Itt az égést előidéztém, hogy a két testet egymással finomul eloszlott állapotban hoztam érintkezésbe.

Más esetben az égést az által idézhetjük elő, hogy a két testet egymással sűrített állapotában hozom érintkezésbe. Itt bemutatom a platin taplót. Ennek azon sajátsága van, hogy a gázokat felületén megsűríti: így magát a levegőt is. Ebben a gáztartóban pedig könnyen van — mely, a mint láttuk egy szintelen gázalaku test s a víznek egyik alkotórészét képezi — ha ezt egy csővön át a platin taplóra vezetem, a platin tapló izzásba jön, meggyulad.

Itt az égés előállott, mivel a könnyen a platin tapló felületén megsűrített levegő élenyével gyorsan egyesül s elegendő meleget fejlesztett, hogy a tapló izzásba jöjjön. A platin tapló ezen tulajdonságára van alapítva az ugynevezet Döbereiner gyújtó készlet, melyet itt van szerencsém bemutatni, üveg hengerből áll, fedele közepéből az üveghengerbe egy tartó nyulik le. Az üveghengerbe kén-savat a tartóra pedig zink darabokat tesznek, melyet mihelyt a kén-savba engedik, azonnal könnyen fejlődik ki. A könnyen pedig a fedelen áll, kis vékony csőven, egyes-nesen a platin taplóra vezettetik s egyszersmind szeleppel van ellátva, miáltal a könnyen folyását szabályozhatom.

Igen fontos az égésnek surlás általi előidézése. Ha két darab fát egymáshoz surolok, a meggyulad. Ha a tengely, nincs megkenve s sebesen hajtunk, könnyen meg-esisik, hogy a szekér lángba jön. Itt van egy üvegcső, ebben finomul beillesztett dugasz van. Ha erre a dugaszra lögyapottat teszünk s párosítjuk, azonnal meggyulad.

gyapot meggyulad s elég. Ez az ugynevezett erőművi gyújtás. Ezen a helyen nem tehetem, hogy egy kissé ne elegendjem ujjalag a modern természetndományi eszmék fejtegetésébe, s miután egy pár futó megjegyzést tettem a testek szerkezetéről, röviden az erők egységéről szóló tant is előadom.

Már láttuk, hogy a testek tömecekből s ezek párányokból állanak, hogy mind a tömecekben, mind a párányokban megvan a tulajdonság, hogy egymást vonják, s mindaddig, míg teljes egyensúlyban nincsenek, folytonos mozgásban vannak. A tehát mi köztük az egyensúlyt megzavarja mozgást idéz elő s mi ezt előidézi a mozgató erő. A szerint, a mint a tömecek közelednek vagy távoznak egymástól, nevezik a mozgató erőt vonzó vagy taszító erőnek. Bármely természeti tüneményt vizsgáljunk meg: annak lényege mozgás s minden erő, villanyosság, delej, világosság, meleg, hang, nem egyéb, mint mozgató erő, a mozgató erő különböző nyilatkozata. A mozgás által előidézhetek meleget mely által villanyt, a villany által delejt, világosságot, hangot. Számtalan példát látunk, hogy ugyanazon folyamat villanyt, világosságot, hangot fejleszt. Az mi a malomkereket folytonosan hajtja, mi annyi gépet működésbe hoz, szerveztünkben, mint élet nyilvánul, nem egyéb, mint mozgató erő. A gondolat, mi agyunkban, támad, csak ezen erőnek productuma, s mit életnek nevezünk, az csak nyilatkozat. Az erők egységének bebizonyítására számtalan példát hozhatnék fel s a példákból egyszersmind az is kiűnnék, hogy az erő, a mily mértékben kevesbedik egyik alakban, épen azon mértékben szaporodik más alakban, azaz kimutatatom, hogy valamint erő magától elő nem áll, ugy nem is semmisülhet soha. Az erő ép oly örökké való, mint az anyag, a kettő képezi a mindenséget, azon tünetösszeget, mit világnak nevezünk.

Még mielőtt e tárgyat elhagynám, bemutatom a vegyi musikát annyival is inkább, mivel egy égési tünetet is megismertethetek. Ha a könnyet fejlesztő készlet kivezető csővét egy üveg csővel kötöm össze s az üvegcső végét vékonyra húzom ki, hogy finom könnyen áramlat álljon elő, e könnyet meggyújtom s felibe üveg csövet tartok, hangok állanak elő, s pedig különbözőek, az üvegcső szélessége s hossza szerint; ugy, hogy ezen az uton tetszés szerint bármely hangot képes vagyok előidézni. Egy üveg csővel, melynek egyik végén egy kő-

juk, hogy a könnynek a levegő élenyével való egyesülése meleget, égést világosságot és hangot idéz elő.

Ezen kis kitérés után térjünk vissza újra eredeti tárgyunkhoz. Láttuk, hogy az égés vegyfolyamat, mi elő-áll két test közvetlen érintkezésére, ha azokat egymással finom por állapotba hozzuk, vagy ha azokat megsűrítjük — sőt néha erőművi behatás — surlás, következtében is. De ezen esetek csak kivételesek, a legtöbb esetben, hogy égés álljon elő, szükséges a testeket bizonyos hőmérséknek tenni ki. Már a phosphor kísérletnél vehettük észre önk, hogy a phosphort mielőtt az éleny lombikba tettem volna, lángra tartottam s meggyújtottam. Azon hőmérséklet, melynél a testek meggyuladnak, a test gyulási hőfokának nevezik. Ez a testek tulajdonai szerint igen különböző: míg a phosphor egyszerű surlásra — 60-oc-nál — meggyulad, elég, — a mész a legerősebb tüzzel is dacol — izzásba jöhet, de soha el nem ég.

Az eddig felsorolt égési folyamatoknál a két test közül az egyik, a melyik a folyamatban részt vett, mindenütt az éleny volt. A phosphor az élenyvel képezi a phosphor savat, a vas a levegő élenyével változik át vas-éleggé, midőn a könnyen a platin taplót izzásba hozza a levegő élenyével egyesül: ugy hogy nem csuda, hogy a legujabb ideig magok a természetudósok is égés alatt a testek élenyeli egyesülésért érték. Az újabb kísérletek azonban kimutatták ennek téves voltát, s bebizonyították, hogy bármely két test egyesülésénél, ha az egyesülés elég erőlyes s a képződött meleg elegendő, előáll az égés. Ezen kis üveg lombikban zöldes, igen kellemetlen szúrós szagu gázalaku test, az ugynevezett clor — halvány — van, mely a konyhasónak egyik fő alkotórészét teszi. Itt van egy kaucsuk tömlő, s ha ebbe antimon port teszünk s ezen dugó segítségével ugy illesztünk a clorral telt lombik felibe, hogy az antimon azonnal a lombikba menjen át — tüzszlop áll elő, melyet a clornak az antimonnal gyors egyesülése idézett elő. Azonban az égésnek régi meghatározása, ha tudományos szempontból nem is tartható, a mindennapi életben igen fontos; mert a rendszeren előforduló égési folyamatoknál főszerepet csakugyan a levegő élenye játsza, s ha sikerül a levegőt elzárni, az égés is azonnal megszűnik. Ha a földalatti üregekben, pinczékben tüz üt ki s a nyílásokat sikerül jól elzárni, hogy levegő ne hatolhasson át, a tüz is elfojdik.

— Bolyhos Napca.

sok nagyon érdekeset beszélve azoknak, kik a kodifikáció kérdésével még eddig keveset, vagy éppen nem foglalkoztak. Az általános tárgyalás az új miniszterek bejelentése végett félbeszakított.

— **Dr. Pauler Tivadar** az új közoktatásügyéről életrajzárol a „Kelet” után következő adatokat közlünk: Pauler született 1816-ban Budán, hol atyja hivatalnok volt. Itt végezte elemi s gymnasiumi tanulmányait, melyeket Pesten folytatott, hol 1832-ben az egyetemen bölcsész-tudor, 1836-ban a jogtudori rangra emelték. 1838-ban, 22 éves korában az egyetemen az észjog helyettes tanára lón, innét még az évben a zágrábi jogakademiához nevezték ki professornak. Ez időben kezdé meg feltűnést kellett irodalmi működését az „Athenaeum,” „Századunk,” „Tudománytár”-ban stb. mély elméjű jogi cikkei szerezték meg neki a kitüntetést, hogy a m. tud. akadémia 1842-ben lev. tagjává választá a kitűnő tudóst, ki a jogtudomány alapjairól irt cikkével tartá székkfogalóját. Pauler neve már országghírű volt, midőn 1848-ban Eötvös a kir. egyetemhez nevezte ki az észjog, jog és államtudományi encyclopaedia s a büntetőjog tanárává. Kitűnő előadásainak vezérfonalaként adta ki 1852-ben Államtudományi s jogi Encyclopoediáját (azóta már három kiadás ért). Észjogát, Büntető jogtanát, mindannyi diszeit tudományos irodalmunknak. 1860-ban Paulert egyetemi rectori rangra emelte a közvélemény, 1867-ben a koronázáskor a Szent István rendet nyerte a fejedelemtől, 1868-ban Horváth igazságügyér a legfelsőbb ítélőszéknek nevezte ki bírójává. Pauler azonban nem tudott megvalni tanszékétől, s bírói állásáról leköszönvén az ifjúság nagy öröme a folyó tanév elején újból elfoglalta katedróját. Most midőn tanszékét a miniszteri tárczával cseréli fel, a magyar egyetemi ifjúság méltán kérdi aggódva: „ki lép ürrül nyomodba?”

— **Temetésre hívó levél 1749-ről.** Méltóságos Báró Haller Páll urnak Méltóságos Báró, és Fő Ispán, Bizodalmas Jó Ur Bátyám! Elkerülhetetlen rendelese a mindenható Felséges Istennek az gyarló emberi nemzet hallandósága, teczet asztot velem és Testvérimmel gyász szomorúságunkkal keservesebben tapasztaltatni, a midőn Néhai M.-Nagy-Károlyi Gróf Károly Klára kegyes Aszonyunk Anyánkat eő Nagyságát ez árnyék világából az örökkévalóságra, példás pályafutása után életének ötvenegyedik esztendőjében, Sz.-Mihály Havának huszonhatodik napján déleesti négy órakor, óhajtozó fohászokdási között terhesebb keserűség nélkül esendesen magához szolította. kinek eönnön végső akarata szerint szerzetesi Temetését e folyó hónap huszonharmadik napjára, reggeli 9 Órára a Sz.-Péteri T. Pater-minorita Atyám uraknak templomában Kolozsváron rendeltük, mely üdöre Leendő maga megalázására M. Urunk Uri Házával keservesebben aolirt szívemből Atyafi tartozással kérem. S az alatt is az Istenben boldogultnak Lelkét felebaráti szeretetből áradó keresztényi ájtatos emlékezetiben, magának pedig Atyai kegyességében Testvérimmel együtt engedelmesen ajánlom állhatatosan tennem óhajtván. Mlgs Báró és Fő Ispán kedves Bátyám Urnak Igaz Atyafi szolgálja G. Haller István. Györgyfálva. 1749.

M.-Vásárhely sz. kir. város képviselő testületének 1871. febr. 11-én tartott ülésében főbb tárgyak voltak: 1-ör Fölolvastattak az 1870-ik évi 48-ik 49-ik 50-ik 51-ik 52-ik 53-ik 54-ik 55-ik 56-ik 57-ik és 60-ik, szentesítést nyert, törvényezik. Melyek közlhenen törvényendő, kihirdetetésük után, levéltárba tétetni határozattak.

2-ör A földmívelési miniszterium leirata olvastott, melyben a képviselő testület irányában elismerését nyilvánítja a népszámláló bizottság támogatásáért, tudatván, hogy a bizottság elnökének külön elismerő iratot küldött.

3-ör A magyar királyi pénzügy igazgatóság, az adóhivatal fölterjesztése következtében visszairt, hogy az egyéni adó kivétele, vagy is a mi tulajdonkép a kérdéstárgya volt: az adónak a C. tabellába vezetése, az illető városi hatóság teendője lévén, azt az 1868-iki törvény 4-ik cikke értelmében s terhe alatt teljesítse is. Ambar a tett jelentésekbl kitént, hogy a C. tabella bétöltését eddig rendszeren az adóhivatal teljesítette; még is jónak látta a képviselőt ezt most, az 1870-ik évre saját közegei által vitetni véghez; Ennek eszközzésére a tanácsi iratok mellé föl vett díjnak a pénzügyi osztály mellé rendeltetik, ezen munka bevégezteig.

4-szer A járásbírók terület körére s helyiségére vonatkozó vélemény adásra, a mult gyűlésről kinevezett bizottság bé adja munkáját; valamint maroszeék Fő-királybírája is átküldi a szék tisztsége által készített hason irányu tervezetet, vélemény adás végett.

A városi képviselő kebléből kiküldött bizottság a járásbírók terület körét illetőleg: első helyen úgy vélekedett; hogy Maros-Vásárhelyt két járás bíróság lenne föllálandó; egyik a város, és az azzal közvetlen kapcsolatban levő két helység számára; a másik a vidék részére. Ha pedig ez nem lenne ki viheto, azon esetre a Maros-Vásárhelyt székelő járásbírók körét mintegy, 29 ezer lelket magában foglaló terület körre véleményezi. E vélemény több oldalról vitattatván meg, végre abban történt meg állapodás, hogy nem kívánja, s nem is tartja a többség jelen korban, czélszerűnek e város részére, a vidéktől merőben elkülönített külön járásbírók föllállítását; de más felől az ügyek pontos kezelhetése érdekében, igen nagyinak tartja az eredeti terv szerint mintegy 60 ezer lélekre számított területet: ez okból elfogadja a bizottmánynak erre vonatkozó második véleményét; mintegy 29 ezer lelket magában foglaló kerülettel.

A törvényszék helyiségét illetőleg a bizottság első helyen ajánlja a Szent Miklós utcában egymás mellett

fekvő Veres és Mikó házakat, mint a melyekben véleményük szerint börtönre alkalmas helyiségek is találtatnak, második helyen pedig: a nagy piacon fekvő Görög házat, a hol jelenleg is elhelyezve vannak a széktörvényszéke, és a járásbírók. A helyiség följánlására nézve eltérő nézetek nyilvánultak; sőtben czélszerűbbnek tartják a Görög házat. Fölmerült azon vélemény is, hogy mivel magán lakot nem lehet czélszerűleg börtönné át alakítani, — ez legfeljebb szükségből ideiglenesen történhetné, de fölkérendő lenne a kormány, hogy ide egy a kor követelményeinek megfelelő börtönt építtessen. E hosszas tanácskozás alatt az idő nagyon előhaladván, a gyűlés eloszlott, mielőtt e tárgyban vég meg állapodásra jutott volna.

KÜLFÖLD.

— Franciaországban, — ha hinni lehet a legutóbbi híreknek — a béke vagy harc, még mindig kérdés. A nemzetgyűlés, mely Bordeauxban nyílt meg, dönteni fog e nagy életkérdésben. A monarchikus párt, minden színezetű tudósítások szerint — tulnyomó többségben van; már csak az a kérdés, hogy e párt adoptálja-e a Nápoleoni jósigét: „a császárság a béke”? Ha történeti tanulság okulható erővel bírna, úgy bizonyára nem fogná amaz orákulumot ismét követni; de ki tagadhatja, hogy az emberiségnek tudvalevő egész történelme csak is annyiban nyújt gyakorlati hasznót valamely helyzetben a nemzeteknek: a mennyiben az adott körülmények csaknem önkénytelenül vonzanak maguk után egy vagy más cselekvényt, mely netalán az okulás vagy tanulság színezetét hordja magán! A bölcseleti hiúság aztán charlatán színekkel festi ki az ilyes eseteket, s göggel hirdeti képzelte érdemeit; valahányszor pedig ugyanazon hibába esni látja a népeket, melyeknek elméleteit a multakból kimagyarázta, rögtön ott terem az elkopott mentséggel: „hogy ilyesmi a történelemben páratlan!”

Nézetünk szerint senki sem dobhatja azért a jelen francia nemzetgyűlés majoritására a gáncs kövét, ha azzal, a mi e pillanatban hazájának legszükségesebb: a békével, a monarchiát, vagy bármely elvet identifikálni fogja, és pedig bármi áron is. Ugy is még nagyon sokat kell áldoznia Európának, míg bünei adóját leróván, megtisztulva egy szebb jövőre érdemesíti magát.

— Angliában a királynő e hó 9-én nyitotta meg a parlamentet. A trónbeszéd sok szép utólagos simpáthiát tartalmaz a sujtott francia nemzet iránt, s egy füst alatt gratulál az új német császárnak magas hivatalához. A nagyreményű londoni konferencia feladatát nagyjában megoldotta, a keleti kérdés eszerint papiron ismét el van igazítva.

Lényegesebb távhírek a következők:

— Vilhelmshöhe, febr. 11. Napoleonnak egy a francziákhoz intézett proklamációja mondja: A mi a hadseregek szemközti álltak egymással, távol tartotta magát minden lépéstől, a mely által egyenlenséget idézhetett volna elő, s a helyett, hogy a rajta elkövetett jog sértés ellen tiltakozott volna, legfőbb óhajait irányozta oda, hogy a nemzeti védelem sikerüljön. Most, hogy megszünt minden észszerű kilátás a sikerre, itt az ideje, számadást kérni azoktól, kik a hatalmat bitorolták, a szükségtelenül elpazarlott vérért, s az országnak ellenőriztetül felhasznált segélyforrásaiért. Franciaország sorsát nem lehet, hogy egy megbízás nélküli kormány intézze, biztos béke azonban csak akkor érhető el, ha a nép a kormányra nézve megkérdetetik. Megtörve az igaztalanságok és a keserű csalódások által, nem akarja igénybe venni a jogokat, miket a nép husz év alatt négy ízben ruházott rá, de mindaddig, míg a nép ki nem jelenti saját akaratát, — kötelessége magát úgy tekinteni, mint a nemzet valódi képviselőjét — és a nemzethez fordulni

Bern, febr. 12. A nemzetgyűlés 150 tagja kikélet Franciaországban választattak meg, Bernen és Genfén át Bordeauxba utazott.

Bern febr. 11. A „Bund” jelenti: — Sveicz fölkerzte Bismarckot, engedné meg, hogy a Sveiczba belebezett francia sereg visszatérhessen. Bismarck e kérelmet visszautasítá azon indokból, hogy a francia kormány nem kezkeskedhetné arról, hogy a visszatért sereg nem forduljon azonnal a németek ellen. Bismarck kéri Sveiczot maradjon még, alkalmasint rövid időre, eddigi loyális semlegességében, hogy ez által a béke gyors létrejöttében része legyen.

Bordeaux, febr. 12. A kormány az 1871-diki korosztály azonnali besorozását a rendes hadseregbe elrendelte sorsolás nélkül.

A poroszok Rouen városára 6 milliónyi hadi sarcozt vetettek ki.

Brüsszel, febr. 11. Gambetta lemondását az összes francia lapok, a mérsékelt irányu párt győzelmének tekintik és üdvözlük.

Berlin, febr. 13. A gorlitz vaspálya (Strussberg-féle vállalat) itteni indóháza tegnap teljesen leégett.

Frigyes Károly hrg. veszi át a békekötés után a birodalmi hadsereg főparancsnokságát.

London, febr. 13. A „Daily Telegraph” jelenti: A német csapatok 19-én bevonulnak Párisba; a császár a tuillériákban vagy az Elyséé-n fog egész 22-ig trónolni. Frigyes Károly herceg seregéhez tér vissza. Changarnier és Joinville herceg együtt Bordeauxba érkeztek.

Bordeaux, febr. 13. Párisból, e hó 9-ről jelentik: Mától fogva nem osztatnak ki a kormány által élelmi szerek. Biztosan állítják, hogy a kormány egy, a nemzetgyűlésnek a septe. 4-ike óta fogamatba vett kormányintézkedésekről előterjesztendő jelentésen dolgozik. A jelentés utolsó tárgya a fegyverszünet lesz, a melyre nézve a kormány a legkisebb részletekbe is be fog bocsátkozni.

Bécs, febr. 13. Az összes választások eredményei e mérsékelt békepártnak kedveznek. Elsassban a mérsékelt köztársaságiak, Párisban nagyobbbrészt a szélsők győztek.

Bordeaux, febr. 13. Tegnap volt a nemzetgyűlés első ülése. Körülbelül háromszáz képviselő jelent meg. Benoît Dary volt a korelnök, a ki az azonnali megalakulást javasolja. Arago megjegyzi, hogy a választás eredménye 30 departementből, s különösen Párisból még nem tudatik. A gyűlés az azonnal való megalakulást határozza el és négy jegyzőt választ. A legközelebbi ülés ma tartatik.

Bécs, febr. 12. A békeföltételek, mint a „Daily Telegraph” biztosan mondja, Bismarck által következőleg állapítottak meg: Egész Elsass s Lothringenből 60 négy-szög mértföldnyi (115 helyett) terület átengedése Metzcel, a hadi kárpótás egy és fél milliárdra szállittatik le, melyhez még hozzászámittatik 30 millió hajózási kárpót-lásra s 40 millió a Franciaországból kitűzött németek kármentesítésére.

Versaillesi hírek szerint Vilmos császár martius elején hazatér. A porosz seregek 19-én vonulnak be Párisba. 22-én költözik Vilmos a tuillériákba.

Prága, febr. 10. A frankfurt-hanai, main-nekari, berg-merki, hóluminden vasutakon, valamint a szállítási Hollandba ismét eszközöltetik.

Prága, febr. 13. Cseh körökben mint bizonyost állítják, hogy Beust grófnak tudán kívül Ausztria részéről Oroszország féle oly közeledés történt, mely Ausztriával való szövötkezésre vezetne. A szláv érdekek előmozdítása ezzel összefüggésben látszanék lenni.

— A constituante választások eredménye: 150 köztársasági, 53 legitimista, 20 honapartista, 400 orleanista.

VEGYES.

*A hivatalos lap közelebbi számában a következő legfel-sőbb kéziratokat teszi közzé: Kedves miniszter Rajner! Önt, egészségi állapotára való tekintettel, belügyminiszteri állásától, saját kérelmére, hű és buzgó szolgálatainak elismerése mellett, ezennel kegyelemben föl mentem. Kelt Bécsben 1871. évi febr. hó 10-én. Ferencz József s. k., gr. Andrássy Gyula s. k. Kedves — államtitkár Tóth! Magyar miniszterelnököm előterjesztése folytán önt ezen-nel magyar belügyi miniszteremmé kinevezem. Kelt Bécsben 1871- évi febr. 10-én. Ferencz József s. k., gr. Andrássy Gyula s. k. Kedves tanár Pauler! Önt, magyar miniszterelnököm előterjesztésére, vallás- és közoktatásügyi magyar miniszteremmé ezennel kinevezem. Kelt Bécsben, 1871. évi február. hó 10-én. Ferencz József s. k. Gr Andrássy Gyula s. k. — Kedves gróf Pejácsevich! Magyar miniszterelnököm előlerjesztése folytán önt a Buda-Pesten székelő központi kormányhoz tárca-nélküli horvát-szlavon-dalmát miniszterre nevezem ki. Kelt Bécsben 1871. febr. 10-én. Ferencz József s. k. Gróf Andrássy Gyula, s. k.

— **Színház.** — Kedden febr. 14-én „Mária Thérézia” színmű a német népelethől 3 felv. itt először. A darabot németben ismerjük, s így meglehetősen jó, magyarban sokat veszít vissza nem adható eredetiségéből. Az előadás — noha a ház szokás szerint majdnem üres — összevágó és igen élvezhető volt. Györfly és a cim-szerepben, továbbá Török (Pater Celestin) és Szabó A. (Weingart mester) helyesen oldották meg felfogott szerepeiket. Ifj. Bácsot még eddig nem láttuk ily melegséggel játszani, és valóban örvendenék ha végre megtaláltuk volna azon szerepkört, melyben e színpadra termett alakot helyén üdvözölhetnők. Bácsnének, kit szorgalmáért becsülni tanulunk — nem engedhetjük el a szerep nem tudást, mert ha elengednők nem szeretnők őt. Ugyan ezt mondhatjuk Rubernek is.

Csütörtökön febr. 16-án „Varázsfátyol.” Föl tudjuk fogni az igazgatóságnak azon áldozatkész törekvését, mely-lyel ily nagyobb mérvű darabot kíván a közönség elé hozni; annál nagyobb sajnálattal kell azért följegyeznünk, hogy ezen törekvést sem jutalmazta a közönség megfelelő részvételével. Az előadás a színpad nagy elégtelensége mellett is elég élvezhető volt. Persze, a barna zenekar fé-lénken haladott a kotás zene labirinthjain, mert hiány-zott a biztos vezető ifj. Bács, kinek ma a színpadon kellett lenni, a hol is Muff Ádámot ügyesen személyesíté. Györfly Amália mint Margit, nemcsak folyékonyan játszott, de valóban csinosan is énekelt. A végjelenet főleg azért ütött ki gyengén, hogy a tündérkirályné szerepében a társulat legdelibb színpadi alakját Györflyné, nélkülöznünk kelle.

— **Kemény telünk van** néhány nap óta, sok hóval és szánuttal; jobb is, hogy most fujja ki magát, mint sem majd május felé!

* „Magyarország és a Nagy Világ” képes héti-lapra híván fel olvasóink becses figyelmét, kötelességünket feljűk teljesíteni. Legujabb számának rajzai: Feledhetlen nagy halottunk, néhai b. Eötvös József ravatala és nagy-szerű kivitelű mellképe; két városi életkép: „A jég

hátán: „Meran látkepe“ a gyönyörű kéjjakkal s a királyné kis arczképevel, mely kedvenc kutyája társaságában tünteti fel a fejedelemasszonyt. Valóban a legnagyobb elismerése méltó, hogy szerkesztő s kiadó, tekintve a viszonyokat, csekély előfizetési díjért (évesedényként csak 2 frtért) ily lapot, mint ez, képesek adni az olvasó kezébe, melynek minden egyes száma egy-egy kis remeke a hazai művészetnek és nyomdászatnak. Az adott szöveg jeles volta, és a szerkesztő tapintatossága a legnagyobb dicsőítésre méltó.

* **Egy kis kuriozum.** Ime szavunkra kötelezzük magunkat, hogy a francia sebesültek javára 100 francot ízetünk, ha K. P. M. ur képes egy fele részben általunk, fele részben általa kijelölt irodalmi jury előtt bármely európai művelt nyelven létező dramaturgiából egy kijelendő oldalt magyarra helyesen lefordítani, (a helyesírási hibákat elengedjük,) és a fentebbi összeghez meg újból 50 frankot csatolunk az esetben, ha a cikkében idézett latin szavakat analízálni, declinálni s conjugálni egy hét lefolyása alatt képes leendő. Ezen ajánlat nem a IV-ik k. o. valamelyik „székundába“ pónált „nebulóához“; hanem egy napilap — ha vidéki is — fő szerkesztőjéhez — elevenek és holtak itélőjéhez — lévén intézve; eléggé érdekesnek tartjuk arra: hogy a végkifejlesztéssel kísérjük.

— **Hallatlan botrányról** írnak a romániai lapok. Jelentékeny társadalmi állásu egyének vitték a főszerepet s a „Tromp. Carp.“ szerint okozói a bukaresti kamra tagjai. A Brailából Bukarestbe menő vonal egyik első osztályú kocsiában, melyben nők is voltak, az érintett urak, számra négyen — helyet foglalva, a hölgyeket a legbecsményebb féltelenségek eltűrésére kényszerítették. A vonat Albesti-be érkezett, néhány utas, első osztályú jegyet váltván, felhivatott, hogy ugyanabba a kocsiába szálljon. Midőn azonban be akartak ülni, az ajtót belül zárva találták a benn levő képviselők által. — Ismételt felszólításra sem nyitattván ki az ajtó, a mozdonyvezető a legvéghez eszközöz nyúlt s a kérdéses waggont visszahagyta. Erre a képviselők revolverekkel kezeikben kirohantak, s a vasuti hivatalnokot mindenféle bántalommal illették. A hivatalnokok távirati uton bírói segélyért folyamodtak, s felhívták az államügyészt, hogy a tényálladék felvételére jelenjen meg, de azon feleletet nyerték, hogy a képviselők személye sérthetetlen, s így az államügyész ellenük semmit sem tehet. A „Tromp. Carp.“ ősz szerkesztője a közleményeért a kamarában a képviselők részéről goromba bántalmazásokban részesült.

— **A Garibaldi hadsergéről** írják, hogy abban olaszok, lengyelek, spanyolok, görögök, Franciaország minden vidékéről való francitireurök láthatók; vannak köztük ifjanczok, ősz harczosok s a Vendée szöké fiaival mellett ott látni Africa feketéit; a sereg ruházata festői tarkaságot mutat, a fegyverzet is százféle. Azt hinne valaki, hogy e vegyes harczosok a legelső komoly támadásra szétszóródnak: pedig mihelyt jel adatik a sorakozásra, a harczba menetelre zárt rendben haladnak előre s a vitézség csodáit mívelik. A kapocs, mely e hadat összetartja: Garibaldi szelleme. Bámulatos mily befolyást gyakorol a vén oroszán e mindenféle nemzetből gyűjtött harczosokra. Pedig a dolog egyszerű: bebizonyítja csapatainak, hogy vezetése alatt győzni lehet, győzni kell. „Őreg apó“nak nevezik, mint nálunk Bem-et nevezték s ha megjelenik, mindenki felbátorodik. Őt emlegetik a lyoni hadsereg főparancsnokául.

— **A bécsi reichsrath** f. hó 20-kára hivatott össze. Ő felsége nem megy Prágába. Az előkelő körök Csehország helytartójául Taaffet öhajtják. Helfert báró, mint kiegyezkedési biztos megy Prágába.

— **Gálly Sándor**, a székelv népköltészet buzgó barátja s termékeinek szorgalmas gyűjtője e hó 3-án 61 éves korában Demeterfalván meghalt. Irodalmi hagyatéka között mint írják számos ismeretlen gyöngy hever. Údvarhelyszéknek egyik alkirálybírája volt s derék hazafi halt meg benne. Béke porainak.

— **A kath. autonomia** gyűlését a hg. primás, a „M. A.“ hire szerint, jövő márczius hó 6-ikára hívta, egybe.

— **A székesfehérvári püspök**, Jekelfalussy Vince, Székesfehérvár Palota külvárosában létező sz. Alajos című óvoda alapítványának gyarapítására 500 frtot ajándékozott.

— **Londoni nemzetközi kiállítás.** Az 1871-iki londoni nemzetközi kiállításra bejelentett tárgyak beküldésének határideje e hó 15-ikén lejárt s a kiállításra kiküldendő tárgyak megbízására kiküldött központi bizottság nevezett napon összehívott. Ennél fogva a kiállítófelkötetnek, hogy: 1) Oly kiállítási tárgyakra nézve, melyek a nevezett határidőig egészen el nem készülhetnek, magukat a valószínűleg várható előkészítés ideje iránt, a bizottsággal e hó 14-ig levélben vagy szóval érintkezésbe tegye, a mi annak meghatározására szükséges, vajjon az illető tárgy még a kiállításra ki lesz-e küldhető vagy sem. — Pozner Károly Lajos, mint kiállítási biztos egyuttal főlkéri a magyar korona területén megjelenő bármely nyelvű napilapok s folyóiratok szerkesztőseit, melyek e tárgyban előbb közrebocsátott fölhívásnak még meg nem feleltek, hogy kiadványuk egy-egy példányát a kiállítási bizottsághoz február 14-ikéig beküldjék.

— **Afrikában utazó mánásaink** egyike gr. Szapáry Béla levelet írt, melyben kiemeli az előzékenységet, melylyel az egyiptomi alkirály őket fogadta. Mintán megtudta, hogy a Nilus eséseire szándékoznak, csinos és kényelmes hajót adott rendelkezésükre s mindenüvé utasításokat küldetett a tisztviselőkhöz, hogy fogadtatásukról illően gondoskodjanak. Még arra is engedélyt adott nekik hogy iszteritizetlet alatt a mecsetekbe léphessenek.

* **Határozás.** Özv. Filep Ferencné, szül. Lajos Anna, saját és gyermekei: Gyula és Zsanett, számos unokái, testvér és több rokon nevében mély bánattal tudatja, a szeretett férj, illetőleg atya és nagyatyja, maroszekei törvényszéki ülnök és egyesbíró vadadi Filep Ferencnek életkora 65-ik, házassága 36-ik évében, alig 4 napi betegeskedés után tüdőszélhülés következtében folyó

hó 14-én éji 11^{1/2} órakor, bekövetkezett gyászos elhunyt. Önzéstelen hazafi, hű emberbarát, előbb pártatlan szorgalmu ügyvéd, később tevékeny s igazságos bíró, családját s embertársait önfeláldozásig szerető családapa hült tetemei fölött zárult be a koporsó. Nyugodjanak csendesen porai.

Hetivásár febr. 16-án.

(Egy véka = 16 kupa)

Tisztabuzá 1 frt 70 kr, rozs 1 frt 25 kr, elegybuza 1 frt 40 kr, törökbuza — régi — 1 frt 60 kr, zab 65 kr, paszuly 1 frt 20 kr, alma 1 frt 80 kr, 1 kupa aszu szilva 20 kr, egy szekér széna 12 frt, egy szekérfa — közepes 6 frt, egy pár csirke 80 kr, 2 drb. tojás 3 kr. márhús fontja 18 kr, egy bárány — eleven — 4 frt 50 kr, árpa, tavaszbuza, lenmag, deszka nem voltak kaphatók.

A „Sz. H.“ magán távsürgönye.

Feladták Pesten feb. 17-én 7 ó. d. u.

Erkezett feb. 17-én 8 ó. „

Belfort kapitulált. Őrsége szabadon elvonult, podgyással. A békealkudozások megkezdettek, s ha a béke 5 nap alatt nem létesül; az ellenségeskedés újra kezdődik.

Törvénykezés.

Jegyzéke

a m.-vásárhelyi m. királyi urbéri törvényszéknél folyó 1871. év február 18-án nyilvános ülésben előadandó ügydaraboknak. Ülnök Vlád Miklós által:

Mártonfi Józsefnének egrestői Albert Márton e. p. Ugyanannak Fakes András e. p. Buda Sámuelnek Szöcs Péter e. p. Gyárfás Lászlónak Nyika József e. p. Cserei Gábornak Mitra Szavuj e. p.

M.-Vásárhelyt, 1871. febr. 14-én.

A m.-vásárhelyi m. kir. itélő táblánál 1871. február 20. és következő napjain a következő ügyek fognak nyilvános ülésben tárgyalatni.

I. Tanács polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Ferencz Károly.

Derzi Lőrincz és neje Kovács Lajosné Boér Mária e. egy malom beli rész i. Barabás Fábiáné Gegő János é. biztosítás i. Otscht. Erzsébeth felperesné Reiner Márton e. 100 frt s járuléka i. Biedner Mihael Reschner Gottfried e. 4 frt 95 kr. Kolbász József Kazattai Ignác e. birtokháborítai Rosenblum József Elind Avigdor mint a magy. keleti vasuti vállalkozók Warring Brotters képviselője alap. e. 1598 frt 4 és fél kr. i. Lázár Lajos a m. kir. nines tár. e. 3606 frt kártérítés i. Stephany Demeter Bartha Borbára e. egybeltelek i.

Előadó k. t. bíró Cséregedi János.

Langa Juonnak Bukura Nicolai és társa e. sommás visszahelyezés i. Petrovitin Niculai Burogán Juon e. 92 frt 80 2 és fél kr. i. Stentoi Moisenek Popa Juon és társa e. 24 frt. i. Dániel Ludwignak Kram József e. 99 frt 15 kr. i. Rudolf Rozának Petru Pelucz Rozván e. sommás visszahelyezés i. Morár Iftimienek Morár Dumisru e. esztályos ügye Nagy János Nagy Miklós e. egy fél örökség kiadása i. Szánda Sztánesunónek Cséregzán Juon e. Szonu Hercze hagyatéka i.

Előadó k. t. bíró Lészai Lajos.

Török Samuelné és társai Komáromi István e. 1604 frt és jár. i. Welther János Safranó A. e. 100 frt és jár. i. Francellus György Ottepp Mátyas e. szerződés teljesítés i. Sükösd József Morseher Károly e. 1210 frt biztos. Kloss János és társa Szabó Eliza és társa e. igény perök. Lupesca e. Steinhardt Sigmond e. szerződés teljesítés i. Dietrich Samuel gr. Beldi Ferencz e. 462 frt i. végrehajtás ügye Schneider András Szuttia Hia e. 38 frt i. gr. Bethlen Lajos Panajot Sándor és társai e. 36504 frt 31 kr. i. biztosítás Lolój Juonnak Stoja Anna e. végrendelet érvénytelenítése i. Taub Laura László Anna e. 3300 frt o. é. váltókövetelés i.

Előadó k. t. bíró Gyarmathy Samu.

Gr. Kun Farkas Pászok Iszpász e. 76 frt 28 kr. i. Bántos György Prike Vulk e. betáblázás i. Jenei János örökösseinek kápotlás átutalási ügye Schenk József Roth Markus e. 282 frt i. Bene Rusznak Lungosora község e. 48 frt kártérítés i. Szabó György Königer János e. 235 frt 45 kr. i. ügye Weiss Heimann örökössei Toma Vulk s társai e. 367 frt 50 kr. i. gr. Bethlen Ferencz Török Zsigmond esődtömege e. 3300 frt tőke és járuléka i. Gode Hosianak Breckner György e. 34 frt p. Csallner Gottfried Barth Mihály e. 35 frt 7 kr. i. Székely István hagyatéka gr. Mikó Kata hagyatéka e. 31 frt 50 kr. i.

Előadó k. t. bíró Dr. Endes Gábor.

Nagy Péter Nagy Daniel e. sommás visszahelyezés i. Varga Józsefnő Varga József e. tartás i. Elekes István hagyatéka Benkő József e. 2024 frt Player János Römner János s társa e. 40 frt kártérítés i. Dindár Dénes Zsigmond Dezső e. 1386 frt megfizetése Kaufmann Leopold Filimon Niculai e. 17 frt 70 kr. i.

Előadó k. t. p. bíró Deési Farkas.

Enya Juon Lityán Tyifor e. tulajdoni igény i. Kovács Ferencz Csoka Péter e. kártérítés i. Schütz József Korodi Sámuel hagyatéka e. 500 frt i. Dózsa Mária Deák Imre e. 120 és 52 frt i. gr. Lázár Mór esődtömege gr. Lázár Mórné Baresay Polixena alperes e. haszonbér felmondás i. Hergotta Katalin Utschalott Johanna e. felhíva i. Nalácz Farkas Csath Ilka és társa e. elsőbbségi igény i.

III. Tanács bünygyben.

Előadó k. t. bíró Vajda Simon.

László Ferencz és társai közhitelepapír. hamisítók Waldner Adolf és társai sikkasztás.

Előadó k. t. b. Bárdosi György.

Ajtai Ferencz e. sulyos testi sebzés i. Appián Mihaila és társai e. sulyos testi sebzés Gabel Mihály és Tápa Niculai e. sulyos testi sebzés Csere György e. sulyos testi sebzés.

Előadó k. t. b. Spech Adolf.

Balási Márton e. tolvajság Mantsu Constantin e. becsület tértés Miklea Juon és társai e. tolvajság és sulyos testi sértés.

Flóadó k. t. b. Stojka Antal.

Fogarasi Fános és több társai e. tolvajság i. Jakobi András e. lopás Árkás Számoilla e. emberölés.

IV. Tanács urbéri ügyben.

Előadó k. t. bíró Popovics Servian.

Mara Lajos gondnoksága alatti tömegének Kisbuda Biskován Simon e. egy curialis beltelek visszabocsátása i. gr. Schweinitz Gyula Csongrádi Miklós és Nagy-Szeben városa közönségének Hortobágyfalva urb. községe e. legelő elkülönítés illetőleg tagosítás i. Miskolezi Ferencz Fűzi János e. egy beltelek székely örökségi természetű megítélés i. Özy. Keresztes Antalné Orbok Erzsébeth Morészán Juon e. egy pusztá telek s külsői visszabocsátása i. Szamosújvár városa közönségének Ormányi volt urb. e. közös legelő szabályozása iránt.

Bécsi tőzsdei árkelet.

(Február 16.)

5% metallique	58.80
5% nemz. államkölesön	67.80
1860. államkötvény	94.50
Bankrészevény	724. —
Hitelrészevény	251.70
London	124.15
Ezüst	121.75
Arany	5.83
Napoleon arany	9.91 ^{2/3}
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	79.70
„ „ „ temesi	77.50
„ „ „ erdélyi	75. —
„ „ „ horvát-slavon	83.50

Felelős szerkesztő:

HORVÁTH GÁSPÁR.

HIRDETMÉNYEK.

Eladó tűzifa.

Egy éves vágott száraz cserefa ölszámba kapható M.-Vásárhelyen

Algya Dánielnél,

Ugy hüvelyes vetemények mint: *borsó, lenese és paszuly* a megfőzés jótállása mellett Ajánlja továbbá jól rendezett fűszer kereskedését, illő jutányos ár és pontos szolgáltatással mellett.

Hüvelyes veteményeket vásárol nagy és kisebb mértékben.

(12)

1—3

Richtzeit Testvéreknel

Maros-Vásárhelyt

folytatosan részletfizetés mellett találhatók

magyar-állam-kölesön-sorsjegyek 5 és 10 frt, török-állam-kölesön-sorsjegyek 6 frt havi fizetés mellett, azon megjegyzéssel, hogy az első részlet lefizetése már biztosítja a leendő nyereményt.

(10)

3—6

Amerikai petroleum.

A valódi amerikai petroleum aval különbözik a mű honi gyártmányainktól, hogy jobban és finomabban van tisztítva — szebb világosságot ad, és semmi rossz szaga nincs.

Egy font valódi amerikai petroleum ára 28 krajczár, és folytonosan kitűnő minőségben kapható.

Fogarasi J. D.

fűszerkereskedésele.

(9)

4—12